

Heemkundekring

vehchele

MEDEDELINGENBLAD

Heemkundekring “Vehchele” is aangesloten bij de
“Stichting Brabants Heem” en opgericht op 23 april 1981.

Secretariaat: Vosseweide 10, 5467 ME Veghel
Arno van den Heuvel, tel. (06 22 45 71 57)

Heemkamer: In “Het Raadhuis”, Markt 1 te Veghel,
tel. **06-42 96 61 43** (tijdens openingsuren)

Bankrelatie: Rabobank, IBAN nr. NL52RABO0153393173
t.n.v. Heemkundekring “Vehchele”

Redactie: Arno van den Heuvel

2019-02

maart/april 2019

Inhoud:

1. Verslag lezing Wim v.d. Louw: “Broeders van Maastricht”.
2. Onthulling attentietegels en Sigillum Scabinatus.
3. Verslag lezing Erwin Janssen: “Operatie Market Garden”.
4. Fototentoonstelling: “ Operatie Market Garden”. Oproep!!
5. Uitreiking eerste cultuurprijs Meierijstad.
6. Excursie: Tuin Zusters Franciscanessen”.
7. Ledenbestand
8. Archeologie activiteit..
9. Ontvangen documentatie
10. Activiteitenprogramma
11. Website.

1. Verslag lezing Wim v.d. Louw: “Broeders van Maastricht”.

10 Maart bij WijNu, met expositie en 26 maart in de H. Hartkerk.

Twee keer wist Wim v.d. Louw een volle zaal te boeien met de resultaten van zijn speurwerk naar de broeders die ruim honderd jaar in Veghel actief zijn geweest.

Hoeveel jongens hebben er geen les gehad van de Kievit of de Kale Texas? Bijnamen waren standaard in die tijd.

In 1889 zijn “De broeders van Maastricht” naar Veghel gekomen. Onder moeilijke omstandigheden hebben ze zorg gedragen voor het onderwijs aan jongens in Veghel. Ze hadden het niet breed, die broeders van Maastricht. Toch was hun inzet optimaal.

Niet alleen binnen de schoolmuren, maar tevens als jongerenwerker avant la lettre.

Ze verzorgden allerlei activiteiten op het gebied van sport, recreatie en cultuur. Natuurlijk was hun aanpak anders dan de opvoeders onze tijd. Maar Wim wist dat prachtig in het licht van het tijdsbeeld van toen te plaatsen.

In totaal hebben driehonderd bezoekers kunnen genieten van de vele wetenswaardigheden en anekdotes die Wim wist op te lepelen.

Tekst en foto's Bernard Vissers

2. Onthulling attentietegels en Sigillum Scabinatus

Onthulling schepenzegel en attentietegels 23 maart 2019

De kleuren rood, zwart en wit van het Barbaragilde kleuren de hoofdingang van het “Oude Raadhuis”.

De gildebroeders staan klaar met vlaggen en trompetten om hun koning bij te staan tijdens de onthulling van de grote plaat natuursteen die voor het trapje ligt.

Daarop staat de oude schepenzegel van Veghel afgebeeld: “De Sigillum Scabinatus”. Met een eenvoudig handeling legt de koning een geel-blauw wapenschild van Veghel op de grote grijze plaat.

Vanaf de verhoging bij de ingang vangt de kijker de grote gedenksteen én majestueuze Lambertuskerk op de achtergrond in één oogopslag.

Rolf Vonk heeft voorafgaand aan de genodigden in een uitvoerige lezing verteld dat de steen met het schepenzegel het raadhuis en de kerk verbindt. Tevens gaf hij uitleg over de Schutsgildes die er in

Veghel geweest zijn, die zorg moesten dragen voor de veiligheid van de burgers. Aan de Sluisstraat had één van die gildes haar schutsboom staan om daar hun schietvaardigheid te oefenen.

Na de onthulling van de schepenzegel trekt het Barbaragilde met de genodigden daar naar toe.

Onderwijl wordt even halt gehouden op het H. Hartplein. Daar brengt de vaandrig een gildegroet, precies op de plek waar tot 1648 de Dorhoutse kapel heeft gestaan.

In de Sluisstraat staat een model van een schutsboom opgesteld midden op de attentietegel van het Schutsboombroek. Dit is een van de drie tegels die gerealiseerd is door de schenkingen waar oud-bestuurslid Rien Vlemmings om heeft gevraagd toen zijn einde nabij kwam. Zijn naam is in de tegel vastgelegd. Zijn vrouw Thera, kinderen en kleinkinderen helpen mee om de koorden van de schutsboom los te maken. Dan kan de boom verplaatst worden en komt de tegel vrij.

Met deze handeling is de tweede serie attentietegels geopend. Er liggen nu 35 tegels in Veghel en 5 in Eerde. De voorbereidingen voor tegels in Mariaheide en Zijtaart zijn al in volle gang. Daarop wordt in het “Oude Raadhuis” broederlijk het glas geheven door gildebroeders, heembroeders en heemzusters.

Tekst: Bernard Visseres Foto's: Jan v Oers.

3. Verslag lezing Erwin Janssen: “Operatie Market Garden”.

Lezing Erwin Janssen 8 april in het “Oude Raadhuis”.

The kids who changed the World.

Erwin begint zijn presentatie met een kort verhaal van een Amerikaanse jongen die er alles aan doet om parachutist te worden. Optimaal getraind stapt hij in juni 1944 in Engeland in het vliegtuig. Op en top gemotiveerd om in Normandië te gaan springen. Het vliegtuig wordt boven Frankrijk

geraakt en deze jongen raakt gewond. Als aanvoerder van zijn groep springt hij toch. Een dag later vinden zijn kameraden hem levenloos in een greppel. Hij is de eerst gestorven Amerikaanse parachutist in Europa.... Het is stil in de zaal.

Tachtig mensen luisteren vervolgens ademloos naar de verhalen die Erwin zelf stukje bij beetje te weten is gekomen.

Vijf verhalen van jonge mensen die in de buurt van Veghel gesprongen zijn.

Vier daarvan hebben de oorlog niet overleefd. Erwin heeft veel contact gehad met hun familie en veteranen die regelmatig op de herdenking in Eerde kwamen. Bobby Hunter is daarvan de meest uitgesproken persoon. Tot op hoge leeftijd heeft Erwin daar contact mee gehad en heeft hem regelmatig bezocht in Texas. Hij was als een tweede vader voor hem.

Indrukwekkend is ook het verhaal van Carman die in Eerde om het leven komt omdat hij op een munitiewagen staat, die door de Duitsers wordt beschoten. Niets blijft er van hem over. Zijn verloofde was enkele jaren geleden in Eerde om bloemen te leggen nabij de plek waar het gebeurde. Op dat moment waren daar kinderen aan het spelen. In eerste instantie stoorde zij zich aan het lawaai, maar bedacht zich toen: **“Hier heeft hij het voor**

gedaan, zodat zij hier in alle vrijheid kunnen spelen!” De kinderen mochten een bloem kiezen uit het boeket. Zelf nam ze de laatste rode roos uit de witte ruiker. Die ging mee terug naar Amerika. Een onvergetelijke ervaring voor haar en de mensen die er bij waren.

En dat was ook de lezing van Erwin.

Achter elk kruis schuilt een verhaal, was

de ondertitel. Daarmee gaf hij aan dat het allemaal gewone jongens waren die buitengewone dingen deden om de Nederlanders hun vrijheid terug te geven.

Na afloop van de lezing werd door de voorzitter vooruitgeblikt naar de tentoonstelling van 15-22 september. In het bijzijn van Emiel Verwijst en Jan van Eerd werd de poster onthuld over de expositie ter ere van 75 jaar Operatie Market Garden; Mensen van Mobilisatie tot Monument. (zie punt 4) Tekst en foto's: Bernard Vissers

4. Fototentoonstelling: "Operatie Market Garden". Oproep!!

Veghel 1939-1959, Mensen van Mobilisatie tot Monument

Fotentoonstelling van 14-22 september 2019

Op 17 september is het 75 jaar geleden dat Operatie Market Garden begon. Als heemkundekring gaan we daar volop aandacht aan schenken, dit in samenwerking met de erven Van Eerd en Emiel Verwijst van "Veghelinbeeld".

In de voormalige meubelzaak van Van Herwaarden, Hoofdstraat 49 in Veghel, zal een fototentoonstelling worden ingericht.

Centraal daarin staan 75 foto's, verwijzend naar 75 jaar bevrijding. Onze aandacht gaat echter ook uit naar de periode ervoor en erna.

Veghel 1939-1959: MENSEN VAN MOBILISATIE TOT MONUMENT.

Deze titel geeft aan dat de ervaringen van de gewone mensen in de periode voor, tijdens en na de oorlog centraal staan.

De erven van fotograaf Johan van Eerd hebben ruim 800 foto's beschikbaar gesteld. Samen met Emiel Verwijst heeft een werkgroep uit het bestuur hieruit een selectie van 75 foto's gemaakt. Hiermee bren-

The poster features an orange header with the word 'EXPOSITIE' in large white letters. Below it, the text reads 'Market garden 75 foto's Veghel 1939-1959' and 'van 15-22 September 2019'. A central photograph shows a group of people, including a young child in a white dress, smiling. Below the photo, it says 'In de voormalige meubelzaak Van Herwaarden aan de Hoofdstraat 49 in Veghel. Mensen van Mobilisatie tot Monument'. At the bottom, it credits 'met niet eerder gepubliceerde foto's van Johan van Eerd' and lists the organizers: 'Heemkundekring Vechtele', 'Groeten Uit Veghel.nl', and 'Erven Johan van Eerd'.

gen we de mobilisatie, de oorlog en oorlogsschade, de wederopbouw en de herdenking op indrukwekkende manier in beeld.

De laatste foto's laten de onthulling van het Airbornemonument in 1959 zien.

Alle foto's worden op een behoorlijk formaat afgedrukt om de details goed te kunnen zien. Naast elke foto, of cluster, komt een korte tekst uit een van de vele beschrijvingen of dagboeken die we uit deze periode hebben.

Nog meer ideeën

Tevens zijn er plannen een doorlopende voorstelling te draaien van een paar honderd foto's die we moesten laten vallen tijdens de selectie, maar toch zeer de moeite waard zijn.

Er zijn ook plannen een plattegrond of maquette te maken van de situatie in Veghel in 1944, die centraal in de expositieruimte komt te staan. Hierbij aandacht voor locaties, gebouwen en personen die een bijzondere rol hebben gespeeld in deze periode.

Verder willen we een plek inrichten met aandacht voor de 16 Joodse bewoners uit Veghel die zijn afgevoerd en later omgekomen zijn in een concentratiekamp.

Dit in samenwerking met de werkgroep Struikelstenen.

Oproep 1

Van de herstelwerkzaamheden na de oorlog, de **wederopbouw** in Veghel, hebben we weinig foto's. Mochten mensen hiervan wel beeldmateriaal hebben, dan horen wij dat graag. Denk daarbij ook aan het gewone leven in de jaren 1940-1959 op straat, het erf en in huis. Plaatjes van noodwoningen, of zelfgebouwde hulpmiddelen, die laten zien hoe mensen zich moesten behelpen.

Al deze beelden zijn de moeite waard!

Meld dit bij het secretariaat (arno.vd.heuvel@kpnmail.nl) of kom op donderdagmiddag langs in de heemkamer. (14.00 uur tot 16.00 uur)
Wacht niet te lang, dan weten we wat we kunnen verwachten.

Oproep 2

Het bestuur zoekt een groot aantal leden die als gastvrouw/gastheer ons willen assisteren tijdens de expositie (15-22 sept). Ook willen wij een beroep op u doen om ons te helpen bij het inrichten en afbreken van de expositie. Exacte taken worden nog uitgewerkt maar u kunt zich nu al opgeven via: arno.vd.heuvel@kpnmail.nl. Info volgt.

Tekst Bernard Vissers. Flyer: Emiel Verwijst

5. Uitreiking eerste cultuurprijs Meierijstad.

Op vrijdagavond 5 april werden de prijswinnaars van de Kunst- en Cultuurprijs Meierijstad 2019 bekendgemaakt. Platform Erfgoed Meierijstad en Jan van Hoof wonnen de eerste Kunst- en Cultuurprijs Meierijstad in respectievelijk de categorie amateur/vrijwilliger en de categorie professioneel. De bekendmaking vond plaats in het nieuwe Cultuurpodium in 't Spectrum in Schijndel.

De jury roemde de samenwerking, de verbinding en de toekomstbestendigheid van het Platform.

Het Platform Erfgoed Meierijstad is een samenwerkingsverband van vier heemkundeverenigingen en Roois Cultureel Erfgoed. Foto: Brabants Dagblad

6. Excursie: “Tuin Zusters Franciscanessen”.

Als vervolg op de lezing over 175 jaar zusters Franciscanessen, gaat de jaarlijkse excursie voor de leden van Vehchele dit jaar naar het Veghelse klooster.

Op 22 mei neemt Bernard Vissers de belangstellenden mee naar de kapel en de tuin van de zusters in het hart van Veghel.

Bernard heeft daar al veel groepen rondgeleid. Deze keer is de rondleiding alleen voor leden van de heemkundekring. Als lid van de erfgoedcommissie is hij betrokken bij het in stand houden en doorgeven van de geschiedenis van het klooster. Over de geschiedenis van het klooster en de tuin wil hij u graag vertellen op de plek waar het 175 jaar geleden allemaal begonnen is.

Dat zal zijn op woensdag 22 mei van 13.30 uur- 15.00 uur.

Mochten er veel belangstellenden zijn dan starten we om 15.00 nogmaals met een tweede groep. Na afloop wordt u door de zusters een kop koffie aangeboden in het ontmoetingscentrum.

Aan deze excursie zijn geen kosten verbonden. We zijn blij dat u met uw lidmaatschap onze erfgoedvereniging ondersteunt.

Wilt u deelnemen, dan dient u zich aan te melden voor 10 mei. Het liefst via: info@vehchele.nl of anders telefonisch bij Bernard Vissers 06-45769393. Tekst: Bernard Vissers

7. Ledenbestand

Nieuwe leden:

Tonnie Donkers, Mia Rooijmans, Jeanne Evers, G. v. Heeswijk, Fam H. Vonk, Frank Verbakel en Fons van de Ven.

Van harte welkom bij onze vereniging. Ledentotaal nu 306.

8. Kinderen en Archeologie 17 april.

Op 17 april organiseerde de Bibliotheek N.O.-Brabant, in samenwerking met onze heemkundekring, de activiteit: Kinderen en archeologie. In de oude raadzaal en in de tuin kregen ze les in archeologie.

Jan van Erp geeft uitleg over de metaaldetector.

9. Ontvangen materiaal, documentatie

In de afgelopen periode ontvingen wij:

- Van Antoinette van Eerd-Bek bidprentjes en oude foto's.
- Van Harry Sondag carnavalsonderscheidingen en andere verwante voorwerpen en 3 videofilms van carnaval 1998 met Prins Huub van den Berg.

- Van mevr. Dora Cooijmans uit Son en Breugel een aantal nummers van “Aan den Oiver in Battledress” voor de militairen in Ned.-Indië. Jaren (1947), 1948-1949, (1950).
- Van Henk van Wanrooij een legpuzzel van de CHV, bulkwagen bij boerderij.
- Van dhr. De Wild “Het Brabant van toen.”
- Van dhr. Blom uit Drunen een fotoalbum en losse foto’s van het oorlogsmonument in Zijtaart en museum Bevrijdende Vleugels.
- Van de gemeente twee “Meester Burger” onderscheidingen en een oude carnavalscap.
- Van Femie v.d. Heuvel, Bril van neergestorte piloot te Dorshout en persoonsgegevens van dhr. Van Stiphout
- Van dhr. v.d. Steur, naslagwerk van Jola v.d. Steur-van Rossenberg
- Van dhr. v.d. Broek een Historische Atlas van Noord-Brabant.
- Van mevr. Rath-Vugts een ingelijst religieus ensemble met relikwiehouder.
- Van de Erven Van Rijbroek-Verberk onder meer de Geschiedenis van de Zuid-Willemsvaart, een boek over het Duits Lijntje en andere over Veghel.
- Van mevr. Neggers onder meer boekjes en foto’s over de brandweer.
- Van Peter van de Weijenberg de diaserie die in 1984 is gemaakt bij de uitgave van het boekje over de Lambertuskerk door Vehchele en enige jaargangen van het tijdschrift “Bossche Kringen”.
- Van Henny van Liempt luchtfoto’s van Veghel en een oude kaart (reproductie naar origineel uit 1635).
- Van Frans Vervest (uit nalatenschap Paul Laanen) diverse oude familiedocumenten en o.a. een linnen topografische kaart van Noord-Brabant uit 1915.
- Van Ruud van Dixhoorn enkele keramische potten, een (scherp) ovale keramische vaas en een rond keramisch bord, alles in relatie tot lidmaatschap gemeenteraad. Verder een verdiept keramisch rond bord met daarop een kaart met de dorpen van de oude gemeente Veghel, bij gelegenheid van afscheid burgemeester Ies Keijzer.
- Van Bart van Rooij (Schijndel) een (digitale) foto van Drukkerij Bek uit ca 1918.

- Van Jan van Eerd, via Jan van Erp, een herdenkingstegel van de Bevrijding, gemaakt door steenhouwer Hein Peterse.
 - Van Jan van Ganzewinkel een oude atlasje in een mapje.
 - Van Trees van Herwaarden mochten wij een fotoalbum scannen met oude foto's.
 - Van Piet van der Velde twee ordners met foto's en documentatie over de eerste jaren van het Veghels Openbare Carnaval.
 - Van Trees Valkenbos (voormalig hoofd Openbare Kleuterschool Veghel) enkele kistjes met lesmateriaal voor kleuters.
- Tekst: Henk v.d. Voort

10. Activiteitenprogramma

- 22 mei: Excursie Tuin zuster Franciscanessen. **Aanmelden!!!**
- 9 september: Lezing oorlogsarcheologie (info volgt)
- 15 t/m 22 september: Expositie Market Garden (info volgt)

11. Website

Kijk voor het allerlaatste nieuws op:

www.vehchele.nl

Volgende uitgave: mei-juni 2019